

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/175/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7119209349
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Slovinská
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7119209349.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Slovinskej a sudkýň JUDr. Zuzany Matyiovej a JUDr. Olgy Mičietovej v spore žalobcu A. B., nar. XX.X.XXXX, bývajúceho v C., D. XXX/XX, zastúpeného JUDr. Petrom Harakálym, advokátom so sídlom v Košiciach, Mlynská 28, proti žalovanému: Komunálna poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefánikova 17, IČO: 31 595 545, zastúpenému Mgr. Daliborom Tverďákom, advokátom so sídlom v Košiciach, Krmanova 1, o náhradu škody z ublíženia na zdraví, o odvolaniach žalobcu i žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Košice I č.k. 42C/25/2019-440 zo dňa 4.6.2021, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok okrem I. výroku, ktorým bolo konanie o zaplatenie 19.699,50 € zastavené s tým, že úrok z omeškania zo sumy 6.566,50 € je 5% ročne.

Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

1.Okresný súd Košice I ako súd prvej inštancie rozsudkom č.k. 42C/25/2019-440 zo dňa 4.6.2021 I. výrokom zastavil konanie o zaplatenie 19.699,50 €, II. výrokom zaviazal žalovaného povinnosťou zaplatiť žalobcovi titulom sťaženia spoločenského uplatnenia 6.566,50 € s úrokom z omeškania od 19.9.2019 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku, III. výrokom zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 1.773,86 € ako úrok z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 19.699,50 € od 19.9.2019 do 27.11.2020 v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku, IV. výrokom zaviazal žalovaného povinnosťou zaplatiť žalobcovi titulom zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia 2.626,60 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V poradí V. výrokom v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a VI. výrokom žalobcovi proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% s tým, že o výške náhrady rozhodne súd samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník po právoplatnosti rozsudku.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal proti žalovanému titulom sťaženia spoločenského uplatnenia sumy 30.390 € s 5% ročným úrokom z omeškania od 19.9.2019 do zaplatenia a titulom zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia sumy 15.195 €, ako aj náhrady trov konania.

3. Žalobca žalobu odôvodnil tým, že ako chodec pri dopravnej nehode zo dňa 19.8.2016 utrpel ťažké ublíženie na zdraví potom, čo vodič motorového vozidla EVČ: C. E. F. mu nedal prednosť na priechode pre chodcov. Vodič E. F. bol v konaní Okresného súdu Košice I č.k. 1T/40/2017 uznaný vinným zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, 2 písm. a/ Tr. zák.. Prevádzateľ motorového vozidla, s ktorým bola škoda spôsobená, mal v čase škodovej udalosti uzavreté poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného a žalobca má priamy nárok voči poisťiteľovi v zmysle ust. § 15 uvedeného zákona.

4. Žalobca uviedol, že v dôsledku úrazu utrpel rôzne zranenia, pričom vo veci náhrady škody z ublíženia na zdraví z traumatologického hľadiska je na Okresnom súde Košice I vedené konanie pod sp. zn. 25C/11/2018. Lekárskym posudkom, ktorý vypracovala psychiatrička a sexuologička A. G. H. dňa 11.4.2019 bolo z dôvodu vážnych duševných porúch po ťažkom poranení hlavy u žalobcu hodnotené sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle položky č. 253 na 1500 bodov. Opatrením Ministerstva zdravotníctva SR bola pre rok 2019 stanovená výška náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia za jeden bod 20,26 €, čo predstavuje sumu 30.390 €. Túto sumu si u žalovanej poisťovne uplatnil žalobca dňa 30.5.2019 podľa zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, avšak tento nárok nebol žalobcom uspokojený. Žalobca si uplatnil aj 5% ročný úrok z omeškania od 19.9.2019, t.j. po uplynutí 3 mesiacov a 15 dní od doručenia uplatnenia nároku žalovanému, ktoré bolo v zmysle doručenky vykonané dňom 4.6.2019. Podaním z 30.5.2019, ktoré žalobca adresoval žalovanému (vzhlľadom k jeho invalidite a rozsahu a závažnosti následkov a obmedzeniu jeho spoločenského uplatnenia do konca života), navrhol uzavrieť dohodu o vyrovnaní za sťaženie spoločenského uplatnenia, zvýšené o 50%, avšak k dohode nedošlo. Žalobca v dôsledku úrazu sa stal úplne nesebestačným a odkázaným na pomoc druhých a celodennú opateru. V súčasnosti je umiestnený v DSS Vojčice a následkom úrazu sa stal invalidným, s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť viac ako 70%, pričom tento úraz s následkami pre ďalší život utrpel vo veku 59 rokov.

5. Žalovaný nárok žalobcu po doručení žaloby neuznal, namietal aj lekársky posudok o sťažení spoločenského uplatnenia, ktorý vypracovala A. G. H. s tým, že neobsahuje zákonom predpísané náležitosti, nie je z neho zrejme zdôvodnenie výšky ohodnotenia, nie je zrejme, na základe akých skutočností dospela A. H. k tomuto počtu bodov a absentuje aj vecné odôvodnenie zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia o 25%. Namietal existenciu dôvodov zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia postupom podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z.. Ďalej namietal aj sumu za jeden bod sťaženia spoločenského uplatnenia, ktorú žalobca požadoval z dôvodu, že k dopravnej nehode došlo v roku 2016, hodnota jedného bodu pre tento rok bola stanovená sumou 17,66 € a trval na tom, že hodnota jedného bodu sa posudzuje v roku, v ktorom žalobca utrpel úraz na zdraví, čo je moment vzniku nároku na náhradu škody a v tomto prípade je to rok 2016. Namietal aj uplatnený nárok na úroky z omeškania s tým, že sa nemohol dostať do omeškania, lebo žalobca mu neposkytol nevyhnutnú súčinnosť pre posúdenie dôvodnosti ním uplatneného nároku. Žalovaný v ďalšom konaní uviedol, že žalobca zamlčal podstatnú okolnosť, a to, že v čase dopravnej nehody bol pod vplyvom alkoholu, a to v stave ťažkej opitosti a vychádzajúc zo záveru znaleckého dokazovania v trestnom konaní uzavrel, že pri prechádzaní cez cestu v dôsledku požitia alkoholu žalobca stratil stabilitu, následkom čoho bola zrážka s motorovým vozidlom. Svojim správaním teda žalobca ako účastník cestnej premávky v dôsledku požitia alkoholu spolu zavinil vznik dopravnej nehody a tým porušil zákonom uloženú prevenčnú povinnosť v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka. V ďalšom konaní tiež namietal, že u žalobcu v čase nehody, aj keď bola už tma, absentovali reflexné prvky, ktoré patria medzi dôležitú súčasť výbavy účastníkov cestnej premávky. Poukázal na to, že bol v tmavom oblečení, napriek neskorej nočnej hodine a zníženej viditeľnosti reflexné prvky nemal. Žalovaný ďalej uviedol, že bez zbytočného odkladu potom, ako mu žalobca predložil prepúšťaciu lekársku správu, dokladujúcu priebeh jeho hospitalizácie od 20.8.2016 do 6.9.2016, požiadal znaleckú organizáciu Forensic.sk, inštitút forenzných medicínskych expertíz, s.r.o., ktorá je zároveň Ministerstvom spravodlivosti SR vedená aj ako znalecký ústav pre odbor zdravotníctvo a farmácia, o posúdenie návrhu bodového hodnotenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu v dôsledku nehody. Prepúšťaciu lekársku správu žalobca predložil až potom, čo mu bola Okresným súdom Košice I v konaní vedenom pod sp.zn. 25C/11/2018 na pojednávaní dňa 12.9.2019 uložená povinnosť túto dokumentáciu predložiť a vtedy bolo možné pristúpiť k vyhodnoteniu znaleckého úkonu vyššie uvedenou znaleckou organizáciou. V zmysle záverov odborného vyjadrenia č. 345/2019 hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia za psychické následky a duševné poruchy čo do uplatnenej položky č. 253 považovala znalecká organizácia za preukázané sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 1200 bodov. Táto organizácia však považovala za dôvodné len 20% navýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia, a tak spolu počet bodov podľa jej hodnotenia predstavuje 1440 bodov. Žalovaný odmietal aj úroky z omeškania s tým, že písomným podaním zo dňa 10.9.2019 poskytol žalobcovi písomné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré odmietol poskytnúť plnenie, a tak si s odkazom na § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z.z. splnil zákonom uloženú povinnosť.

6. Na obranu žalovaného reagoval žalobca, že žalovaný nepreukázal liberáciu v zmysle ust. § 428 Občianskeho zákonníka, a to ani čiastočnú. Argumentoval, že zo znaleckého posudku znalca I. J. I.,

ustanoveného v trestnom konaní vyplynulo, že technickou príčinou dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy vodiča E. F., ktorý sa plne nevenoval vedeniu motorového vozidla, nesledoval situáciu v cestnej premávke a reagoval oneskorene. Chodec bol dostatočne viditeľný už v čase, keď sa nachádzal pred priechodom pre chodcov a vodič dokázal rozpoznať, že sa žalobca opiera o stĺp. Miesto dopravnej nehody bolo dostatočne osvetlené, preto musel byť viditeľný chodec pre vodiča napriek tomu, že prichádzali vozidlá v protismere. Taktiež bolo preukázané, že chodec svojim pohybom po vozovke nevytvoril pre vodiča kolíziu situáciu. Žalobca teda neporušil ust. § 53 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z., či všeobecnú prevenčnú povinnosť podľa § 415 Občianskeho zákonníka a neprichádza do úvahy ani zavinenie poškodeného podľa § 441 Občianskeho zákonníka. Odborné vyjadrenie, vypracované znaleckou organizáciou pre žalovaného nie je znaleckým posudkom v zmysle § 7 ods. 6 zákona č. 437/2004 Z.z., pričom tento zákon neupravuje iný zákonný spôsob preukázania rozsahu práva na náhradu škody z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia či bolestného, len lekárske posudky a znalecké posudky. Čo sa týka zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia uviedol, že považuje za preukázanú existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, keďže v príčinnej súvislosti s úrazom sa rozhodnutím sociálnej poisťovne stal invalidným, s poklesom vykonávať zárobkovú činnosť 75%. Následkom devastačného poškodenia zdravia je hendikepovaný vo všetkých oblastiach a plne odkázaný na pomoc inej osoby. Žalobca trval na tom, že preukázal zákonným spôsobom svoje právo na náhradu škody a žalovaný nekonal tak, ako mu ukladá § 4 ods. 2 a § 7 ods. 6 zákona č. 437/2004 Z.z. a tiež porušil povinnosť podľa § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z.z., čo malo za následok podanie žaloby na základe § 6 ods. 3 zákona č. 437/2004 Z.z.

7. Vo veci vykonal súd dokazovanie jednak listinnými dôkazmi, znaleckým posudkom, odborným vyjadrením, pripojeným spisom Okresného súdu Košice I č.k. 1T/40/2017, výsluchom žalobcu, ale aj svedkov.

8. Z oznámenia o poistnom plnení z 27.11.2020 súd zistil, že žalovaný žalobcovi uhradil sumu 19.699,50 €.

9. Po rozsiahlom dokazovaní súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ust. § 420 ods. 1, § 415, § 427 ods. 1, § 428, § 441, § 444 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 1, 2, § 11 ods. 6 až 8, § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa § 4 ods. 1, 2, § 6 ods. 3, § 7 ods. 1 až 6, § 8 ods. 1, 2 a 4, § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady SR č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia a zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov, podľa § 4 ods. 1 písm. c/, f/, podľa § 53 ods. 1, 2, 4 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase nehody a vo veci rozhodol.

10. Súd prvej inštancie považoval za spornú existenciu spoluzavinenia žalobcu a jej mieru, či ďalej, ako je už vyššie uvedené posúdenie použiteľnosti odborného vyjadrenia alebo lekárskeho posudku, dôvodnosť zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, čas ustálenia zdravotného stavu, ale aj dôvodnosť priznania úrokov z omeškania a navrhovanej aplikácie § 257 CSP pri rozhodovaní o trovách konania. Sporný bol aj samotný priebeh nehody, jej okolnosti, tiež, kedy si žalobca uplatnil nárok na poistné plnenie a či došlo k porušeniu povinností žalovaného podľa § 11 ods. 6 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z., ako i doručenie žalobcovi odpovede poisťovne z 3.9.2019.

11. Pokiaľ ide o ustálenie skutkového stavu ohľadne vzniku a priebehu dopravnej nehody, súd prvej inštancie ju posúdil v bode 56. odôvodnenia svojho rozsudku a uviedol všetky dôkazy, z ktorých pri tomto posúdení vychádzal. Uzavrel, že nebolo preukázané, že by žalobca nemal reflexné prvky, keďže svedkyňa D. K. uvádzala, že na nákupnej tašky bielej farby mal reflexnú pásku, čo poprel len vodič predmetného vozidla, ktorým bola nehoda spôsobená J. Szepesi a ostatní svedkovia sa nevedeli k tejto skutočnosti vyjadriť. Skutočnosť, že žalobca držal bielu nákupnú tašku, vyplýva aj z výpovede vodiča, spolujazdca vodiča a svedkyne D. K.. Pokiaľ žalovaný namietal objektivitu výpovede svedkyne D. K., pre ktorú žalobca pracoval a býval u nej tým, že sa staral o jej záhradu a dom, súd poukázal na to, že blízky vzťah svedka k strane samo o sebe ešte nezakladá nepoužiteľnosť takejto výpovede.

12. Pokiaľ ide o sporné použitie odborného vyjadrenia znaleckej organizácie Forensic.sk súd vychádzal z tohto vyjadrenia, keďže podanie odborného vyjadrenia je úkon znaleckej činnosti podľa § 16 ods. 1 zákona č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V podstate táto znalecká organizácia ohodnotila sťaženie spoločenského uplatnenia u žalobcu rovnako, ako v lekárskom posudku MUDr. Caisová, t.j. položka 253 bola hodnotená počtom bodov 1200 a rozdiel spočíval len v rozdielnom zvýšení hodnoty tejto položky, keď znalecká organizácia uviedla zvýšenie v rozsahu 20% a A. H. navýšenie v rozsahu 25%. Súd sa priklonil k záverom odborného vyjadrenia znaleckej organizácie, keďže ho vypracovali traja znalci vychádzajúc komplexnej zdravotnej dokumentácie, ktorá tvorila prílohu odborného vyjadrenia a za ustálený zdravotný stav žalobcu považovali september 2017. V lekárskom posudku A. H. je uvedený začiatok liečenia 11.4.2019, čo bol deň vykonania vyšetrenia u A. H., čo je v rozpore s vyjadreniami o ustálení zdravotného stavu v odbornom vyjadrení znaleckej organizácie, ale aj s § 8 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z.z.. Z lekárskej správy, ktorú vypracovala A. H. nevyplýva, z akej zdravotnej dokumentácie vychádzala pri stanovení bodového hodnotenia, ani neboli uvedené iné okolnosti, riadne odôvodnené jeho navýšenie, vznikli teda tam dôvodné pochybnosti o správnom hodnotení. Súd považoval námietku žalobcu spočívajúcu v tom, že zákon č. 437/2004 Z.z. v § 7 ods. 6 počíta len so znaleckým posudkom, nie odborným vyjadrením, lebo lekársky posudok A. H. neobsahoval náležitosti v zmysle tohto zákona. Preto súd vychádzal z bodového hodnotenia 1440 bodov, t.j. 1200 bodov + 240 bodov zvýšenie o 20%.

13. Pri posudzovaní hodnoty jedného bodu súd vychádzal z výšky hodnoty stanovenej ako 2% z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve v roku 2017, t.j. 18,24 €. Vynásobením tejto sumy bodmi došiel k sume 26.265,60 €, po zaokrúhlení v zmysle § 5 ods. 2 tohto zákona je hodnota 26.266 €. Tvrdenia žalobcu o ustálení zdravotného stavu v roku 2019 neboli preukázané a požadované plnenia na hodnotu jedného bodu 20,26 € sú teda nedôvodné.

14. Súd prvej inštancie sa venoval vo svojom odôvodnení aj posúdeniu, či došlo k spoluzavineniu žalobcu na vzniknutej dopravnej nehode, prípadne v akej miere a či došlo skutočne k porušeniu ust. § 415 Občianskeho zákonníka a ustanovení zákona 8/2009 Z.z.. Uzavrel, vychádzajúc z vykonaného dokazovania aj v predmetnom konaní, ale aj v konaní 1T/40/2017 Okresného súdu Košice I, že k dopravnej nehode, ktorej následkom bola ujma na zdraví žalobcu došlo na prechode pre chodcov. Nebolo preukázané, že žalobca vytvoril náhlu a neočakávanú prekážku pre vodiča automobilu, taktiež nebolo preukázané, že by nemal reflexné prvky a viditeľnosť bola v čase nehody dobrá. Súd je viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný delikt postihnutelný podľa osobitného predpisu a o tom, kto ich spáchal. V trestnom konaní bolo právoplatným trestným rozkazom preukázané porušenie právnej povinnosti prevádzateľa motorového vozidla. Požitie alkoholu žalobcom ako chodcom nie je možné považovať bez ďalšieho za porušenie jeho právnej povinnosti či už v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka alebo § 53 zákona č. 8/2009 Z.z.. Vykonaným dokazovaním totiž bolo zistené, že technickú príčinu nehody zadal vodič, nie chodec a súd zastával názor, že k dopravnej nehode by bolo došlo aj v prípade, ak by žalobca ako chodec nepožil alkohol a nemohol ako chodec zrážke zabrániť. K argumentácii žalovaného, že požitie alkoholu mohlo mať vplyv na stratu rovnováhy žalobcu, a teda aj vznik jeho zranení najmä v pravej časti hlavy a trupu, poukázal na výsluch A. F. na pojednávaní dňa 12.5.2021, že pri strete žalobcu a motorového vozidla s vysokou pravdepodobnosťou nedošlo k priamemu čelnému zásahu do stojaceho chodca, chodec mohol zbadat vozidlo a možno sa snažil nejako uhnúť, ale vozidlo ho už zachytilo a takýto vývoj situácie naznačovalo aj ostatné vykonané dokazovanie. Nič to nemení na skutočnosti, že príčinou dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy vodiča E. F., ktorý sa plne nevenoval vedeniu motorového vozidla, nesledoval situáciu v cestnej premávke, oneskorene reagoval, nedal prednosť chodcovi, v čase pred prekážkou sa pohyboval rýchlosťou cca 49 až 53 km/hod., pričom bolo povinnosťou vodiča predvídať pohyb chodca po riadne označenom prechode pre chodcov.

15. Vzhľadom na čiastočné plnenie žalovaného žalobcu zobrať v tejto časti žalobu späť (o sumu 19.699,50 €), a preto v tejto časti podľa § 145 ods. 2 CSP súd konanie zastavil. Žalovaný pritom uvedené plnenie sám ponížil o sumu 6.566,50 € titulom zavinenia.

16. Súd prvej inštancie teda zaviazal žalovaného na povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom sťaženia spoločenského uplatnenia aj zvyšok tejto sumy, keďže nevzhliadol spoluzavinenie žalobcu, a to 6.566,50 € (26.266 € – 19.699 €). Poukazujúc na najnovšiu judikatúru, chýbajúcu doručenkou k podaniu žalovaného z 3.9.2019, t.j. v lehote troch mesiacov žalobcovi žalobca namietol, pričom došlo teda k porušeniu ust. §

11 ods. 6 písm. b/ zo strany žalovaného, a preto je v zmysle § 11 ods. 8 zákona č. 381/2001 Z.z. povinný platiť aj úroky z omeškania. Vzhľadom na čiastočné plnenie zo strany žalovaného preto ho zaviazal zaplatiť žalobcovi aj paušalizované úroky z omeškania, a to sumu 1.173,87 €, čo predstavuje 5% ročný úrok zo sumy 19.699,50 € od 19.9.2019 do 27.11.2020. Zároveň pri overovaní správnosti výpočtu úrokov z omeškania bola výsledkom suma 1.176,57 €, ale vzhľadom na viazanosť petitom žaloby, keď žalobca požadoval nižšiu sumu, súd mu priznal kapitalizovaný úrok z omeškania v požadovanej sume.

17. V bode 67. súd prvej inštancie následne odôvodňoval zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a poukázal na to, že je možné jeho navýšenie aj v prípade, ak už v lekárskom posudku bolo navýšenie iba v časti o 20%. Nedomnieval sa, že je možné zvýšenie v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. súdom iba v prípade, ak aj lekár zvýši svoje bodové hodnotenie, pretože medzi týmito dvomi skutočnosťami nie je súvis. Vykonaným dokazovaním vzal za preukázané, že žalobca má po nehode vážne mozgové a duševné poruchy (po ťažkom poranení hlavy), vzal do úvahy aj skutočnosť, že žalobca bol pred úrazom chronický alkoholik so sociálnymi komplikáciami, invaliditu a posúdil, aký rozdiel je v duševnom prežívaní žalobcu pred nehodou a po nehode, prihliadol aj na zmenený spôsob života a dospel k záveru, že navýšenie o 10% je proporcionálne z dôvodu, že život žalobcu sa značne zmenil, nie je schopný samostatne fungovať a je umiestnený v dennom stacionári. Úraz sa stal vo veku 59 rokov života žalobcu a napriek tomu, že už samotné priznanie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia zohľadňuje trvalé následky úrazu mal za to, že ďalšie zvýšenie o 10% je primerané a spravodlivé. Keďže žalobca požadoval zvýšenie 50%, v tejto časti žalobu zamietol a titulom zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia priznal sumu 2.626,60 €, ktorú zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti bola žaloba zamietnutá, a to aj v časti, čo sa týka hodnoty bodu.

18. O trovách konania rozhodol súd podľa § 262 ods. 1, § 256 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. Zvažoval aj použitie ust. § 257 CSP, avšak nevzhladol také výnimočné dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by bolo možné toto ustanovenie použiť. Súd priznal teda žalobcovi plnú náhradu trov konania napriek tomu, že nebol plne úspešný s uplatnenou sumou, keďže žalovaný jednak zaviniel zastavenie konania v časti späťvzatia žaloby a zvyšok plnenia závisel od znaleckého posudku a úvahy súdu.

19. Proti V. výroku rozsudku, ktorým bola v prevyšujúcej časti žaloba zamietnutá, podal odvolanie žalobca z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP. V prvom rade uviedol, že súd prvej inštancie v II. výroku rozsudku opomenul uviesť výšku ročného úroku z omeškania zo sumy 6.566,50 € od 19.9.2019 do zaplatenia. Následne v odvolaní popísal priebeh konania a uviedol zákonné ustanovenia, ako aj rozhodnutia všeobecných súdov v súvislosti s uplatnením nároku a naďalej tvrdil, že žalovaný ako poisťovateľ porušil povinnosti vyplývajúce mu z ust. § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z.z. a z § 6 ods. 3 tohto zákona, ako aj z § 517 Občianskeho zákonníka. Žaloba bola podaná 19.8.2019 a nebola podaná predčasne, ako aj nárok žalobcu nebol premlčaný. Nárok na náhradu škody z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia žalobca v žalobe preukázal zákonným spôsobom, a to lekárskeho posudkom tak, ako to ukladá ust. § 4 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z.z.. Lekársky posudok bol vystavený posudzujúcou lekárkou A. G. H., poškodenie s titulom sťaženia spoločenského uplatnenia ohodnotila spolu 1500 bodmi a vystavila lekárskeho posudok potom, ako bol z jej hľadiska zdravotný stav u žalobcu ustálený podľa § 8 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z.z.. Žalovaný bezdôvodne neakceptoval lekárskeho posudok a predložil odborné vyjadrenie vypracované znaleckou organizáciou Forensic.sk, ktorá ohodnotila sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu 1440 bodmi. Toto odborné vyjadrenie nie je zákonom určenou listinou na preukazovanie rozsahu náhrady škody z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia. V ďalšom znení odvolania žalobca namietal určenie hodnoty za jeden bod sťaženia spoločenského uplatnenia súdom, poukazujúc pritom na § 8 ods. 4 zákona č. 438/2004 Z.z., podľa ktorého lekárskeho posudok sa vydáva, len čo zdravotný stav poškodeného možno považovať za ustálený. Limitujúcim je teda rok, kedy vznikol nárok, čo neznamena, že je to rok vzniku škody, t.j. vzniku dopravnej nehody. Znalecká organizácia Forensic.sk pritom už určila ustálenie zdravotného stavu pre náhradu škody z titulu bolestného na rok 2016, od ktorého bolo odvodené ustálenie zdravotného stavu pre náhradu škody z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia (rok 2017). Rok 2016 ale nie je rokom vzniku nároku podľa § 5 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z.z., ani rokom ustálenia zdravotného stavu (§ 8 ods. 4 cit. zák.) pre náhradu škody. Znalecká organizácia vychádzala iba z lekárskej správy vydanéj Univerzitnou nemocnicou L. Pasteura Košice o hospitalizácii poškodeného v roku 2016. V tom roku ale nemohol byť jeho stav ustálený, keďže následne žalobca absolvoval rehabilitačnú liečbu, kde bol liečený od 19.4.2017 do 7.6.2017. Lekársky posudok s hodnotením sťaženia spoločenského uplatnenia bol vystavený A. H. dňa

11.4.2019 a tak rok 2019 je rokom vzniku nároku a tým hodnota za jeden bod pre určenie náhrady škody z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia je 20,26 €, a nie 18,24 €. Žalobca ďalej namietal zamietnutie jeho návrhu nad sumu 10% za zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia, ako to v napadnutom rozsudku uzavrel súd. V súvislosti s dopravnou nehodou žalobca je invalidným s poklesom vykonávať zárobkovú činnosť o 75%, je nesamostatný, imobilný, odkázaný na celodennú pomoc inej osoby, pričom pred dopravnou nehodou pracoval, vedel sa o seba postarať, mohol žiť sám a mal svoje záľuby, stretával sa s kamarátmi, nebol sociálne izolovaný a teraz je umiestnený v ústave. Tieto trvalé následky veľmi zle psychicky znáša a je v neustálej liečbe u psychiatra. Je handikepovaný vo všetkých oblastiach života a je vylúčené, aby sa mohol vrátiť do stavu samostatnosti, v akom sa nachádzal pred úrazom. S poukazom na známu judikatúru najvyššieho súdu, zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. sa neobmedzuje len na prípady vysokej úrovne predchádzajúceho uplatnenia poškodeného v spoločnosti, ale je opodstatnená aj v prípadoch ďalších, v ktorých to odôvodňujú individuálne okolnosti, zistené vykonaným dokazovaním. Pri otázke zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia je potrebné brať do úvahy aj satisfakčnú funkciu, ktorú súd ale nevyhodnotil. Nedostatočne tiež vyhodnotil na strane žalobcu preukázané dôvody hodné osobitného zreteľa, následky jeho devastačného zranenia a potrebu celodennej starostlivosti. Žalobca uviedol, že žalovaný čiastočne plnil 19.699,50 €, pričom vychádzal z bodového hodnotenia 1440 bodov x 18,24 € za jeden bod, čo predstavuje 26.266 € a z tej sumy odpočítal 20% zníženie plnenia, t.j. 6.566,50 €. Toto zníženie žalovaným bolo nedôvodné, pretože na strane žalobcu nebolo preukázané jeho zavinenie už v trestnom konaní. Predmetom žaloby je právo žalobcu na náhradu škody z titulu základu sťaženia spoločenského uplatnenia, a to 10.690,50 €, t.j. uplatnených 30.390 € - už uhradených žalovaným 19.699,50 € s príslušenstvom. Z titulu zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia uplatnil žalobca nárok vo výške 15.195 € a vyčíslený úrok z omeškania vo výške 1.173,87 €, k tomu plné trovy konania právneho zastúpenia. Žalobca mal okrem toho aj jednoznačne právo na úrok z omeškania, pretože žalovaný bezdôvodne zdržiaval plnenie, jednoznačne konal v rozpore s § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z.z., ako aj v rozpore s § 517 Občianskeho zákonníka. Žalovaný neakceptoval preukázanie náhrady škody z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia zákonným spôsobom, t.j. lekárskeho posudkom. Neplnil teda riadne a včas a čiastočne plnil až po značnom časovom odstupe. Žalobca teda navrhol zmeniť napadnutý výrok rozsudku tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 10.690,50 € s 5% ročným úrokom z omeškania od 19.9.2019 do zaplatenia a z titulu zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 15.195 €, taktiež vyčíslený úrok z omeškania vo výške 1.137,87 € a v plnom rozsahu má nárok aj na náhradu trov odvolacieho konania.

20. V zákonnej lehote podal odvolanie proti uvedenému rozsudku aj žalovaný z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ CSP, pričom rozsudok napadol okrem I. výroku, ktorým bolo konanie o zaplatenie 19.699,50 € zastavené a výroku V., ktorým bola v prevyšujúcej časti žaloba žalobcu zamietnutá. V prvom rade žalovaný namietal nesplnenie zákonom stanovených podmienok na podanie žaloby, pretože žalobca si uplatnil na súde svoj nárok dňa 19.8.2019, pričom svoj nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia, a to za psychické následky si u žalovanej uplatnil 4.6.2019 a v zmysle § 6 ods. 3 zákona č. 437/2004 Z.z. mohol tak urobiť až potom, ak sa podal návrh na uzatvorenie dohody a do troch mesiacov od jeho podania sa neuzatvorila táto dohoda (podľa odseku 1 cit. ust.) a neuspokojili sa nároky poškodeného. Žalobca si teda nárok u žalovanej uplatnil dňa 4.6.2019 a zákonom stanovená lehota na podanie žaloby bola najskôr 5.9.2019. V ďalšom žalovaný uviedol, že žalobca odvodzoval žalobou uplatnený nárok od lekárskeho posudku, ktorý vyhotovila A. H. dňa 11.4.2019, pričom žalovaný mal dôvodné pochybnosti o obsahu a správnosti tohto posudku. Opakovane teda žiadal o predloženie zdravotnej dokumentácie za účelom verifikácie, avšak chýbajúcu zdravotnú dokumentáciu z obdobia od 19.8.2016 do 1.11.2016 predložil žalobca až na základe výzvy súdu v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp.zn. 25C/11/2018 emailom dňa 19.9.2019. Až na základe predloženej zdravotnej dokumentácie mohol žalovaný požiadať znaleckú organizáciu o preskúmanie správnosti lekárskeho posudku, ktorý žalobca predložil. Znalecká organizácia pritom konštatovala dôvodnosť uplatnenej položky č. 253 v rozsahu 1200 bodov, avšak za dôvodné považovala len navýšenie o 20%, čo spolu predstavuje 1440 bodov. Lekársky posudok, ktorý vystavila A. H., materiálne ani formálne neobsahoval náležitosti v zmysle zákona č. 437/2004 Z.z.. Naďalej tvrdil, že na vzniknutej dopravnej nehode mal žalobca jednoznačne spoluzavinenie, a to v rozsahu 25% a opätovne zopakoval dôvody, pre ktoré vidí spoluzavinenie žalobcu na dopravnej nehode tak, ako ich uviedol aj v priebehu konania pred súdom prvej inštancie. Žalobca bol totiž v čase dopravnej nehody v stave ťažkej opilosti s obsahom 2,27 promile alkoholu v krvi a absentovali u neho reflexné prvky, lebo v konaní preukázané neboli. Poškodený – žalobca teda porušil svoju prevenčnú povinnosť,

ktorá mu vyplýva z § 415 Občianskeho zákonníka. Poukazoval a vyhodnocoval v ďalšom výpovede svedkov E. F., L. M., E. N. s tým, že podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo/215/2015 existencia trestnoprávnej zodpovednosti žalovaného nevylučuje existenciu možného spoluzavinenia poškodeného z pohľadu občianskoprávnej zodpovednosti za škodu. V konaniach o náhradu škody je povinnosťou súdu aj bez návrhu skúmať, či sú dané dôvody pre obmedzenie zodpovednosti žalovaného v dôsledku spoluzavinenia žalobcu (R 22/1979). Porušenie povinností u žalobcu žalovaný preukazoval aj ustanoveniami zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke. Opätovne poukázal na tendenčnosť výpovede svedkyne D. K. a nesúhlasil so závermi znaleckého posudku I. J. I., ktorý nebol napokon vykonaný ani v tomto súdnom konaní ako dôkaz v zmysle § 204 CSP, pričom vykonanie tohto dôkazu žiadna zo sporových strán ani nenavrhol. Preto je nesprávny postup súdu prvej inštancie, ktorý svoje závery opiera o znalecký posudok I. J. I.. Vo vzťahu k zvýšeniu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia konštatoval, že súd prvej inštancie priznal žalobcovi zvýšenie vo výške 10%, čo predstavuje sumu 2.626,60 €. Toto zvýšenie žalovaný namietal, lebo neboli splnené zákonom stanovené podmienky, teda nešlo o celkom výnimočný prípad, a to najmä vtedy, keď kultúrne, športové, či iné zapojenie poškodeného pred úrazom, bolo na vysokej úrovni a mimoriadne. Citujúc známu judikatúru Najvyššieho súdu SR s tým, že predpokladom mimoriadneho zvýšenia sumy za sťaženie spoločenského uplatnenia súdom je existencia takých skutočností, ktoré umožňujú prijať záver, že obmedzenie poškodeného nemožno vyjadriť iba základným odškodnením za sťaženie spoločenského uplatnenia, ktoré už samo predstavuje náhradu za preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného a pre uspokojovanie i plnenie jeho životných a spoločenských potrieb a úloh. V prípade žalobcu výnimočný prípad zistený nebol, jeho záľuby boli bežné, nemožno ich považovať za výnimočné, pričom jeho telesné poškodenie, akým odôvodnil súd svoje rozhodnutie, predstavuje somatické fyzické následky, nie však psychické, pričom nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia v tomto konaní si žalobca uplatňuje práve z tohto dôvodu. Tiež z odborného posudku o invalidite vyplýva, že konštatovaný pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nie je v príčinnej súvislosti s psychickými následkami žalobcu po škodovej udalosti. Žalobca bol totiž uznaný za invalidného výlučne z dôvodu somatických následkov škodovej udalosti a nie je daná príčinná súvislosť medzi priznaním invalidity žalobcu a psychickými následkami škodovej udalosti. Z vykonaného dokazovania tiež vyplynulo, že u žalobcu pred dopravnou nehodou zo strany lekárov bolo opakovane konštatované dlhodobé nadmerné požívanie alkoholu, v dôsledku dopravnej nehody. Žalobca teda nebol vylúčený z rodinného života, neudržiaval kontakt s najbližšou rodinou (najmä s deťmi a bývalou manželkou) a pred dopravnou nehodou bolo pracovné, kultúrne a spoločenské vyžitie žalobcu minimálne. V súvislosti s priznanými úrokmi z omeškania zo strany súdu prvej inštancie taktiež došlo k nesprávnemu právnomu posúdeniu, pričom poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo/212/2017 zo dňa 26.2.2019, že nemožno spravodlivo od žalovaného požadovať platenie úrokov z omeškania a to navyše za stavu, keď sa jedná o plnenie, ktorého výška závisela od úvahy súdu. Do omeškania by sa poisťovňa dostala s plnením náhrady škody až vtedy, ak by po doručení právoplatného rozhodnutia súdu o výške náhrady škody, neuhradila v tam určenej lehote priznanú náhradu škody žalobcovi podľa § 11 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z.. Žalovaný v zmysle zákona bol povinný s náležitou odbornou starostlivosťou preveriť uplatnený nárok žalobcu čo do jeho oprávnenosti aj výšky, a to aj urobil. Nemohol sa preto dostať do omeškania s plnením záväzkov, keďže bez poskytnutia potrebnej súčinnosti zo strany žalobcu, najmä predloženia kompletnej zdravotnej dokumentácie, nebolo možné zaujať stanovisko k žalobcom uplatneným nárokom na náhradu škody. V súvislosti s trovami konania ohradil sa žalovaný aj voči výroku súdu, ktorým bola priznaná plná náhrada trov konania s tým, že podľa jeho názoru je možné aplikovať ust. § 257 CSP, kedy z dôvodov hodných osobitného zreteľa súd neprizná náhradu trov konania žiadnej zo strán. Týmito dôvodmi sú najmä tieto okolnosti, že žalovaný má zákonom určenú povinnosť na riadne vykonanie šetrenia poisťovej udalosti, pričom likvidácia škodovej udalosti na základe neúplnej zdravotnej dokumentácie a na základe lekárskeho posudku, o obsahu ktorého sú pochybnosti, by znamenalo porušenie zákonom uložených povinností riadne prešetriť poisťovnú udalosť. V čase podania žaloby neboli splnené zákonné podmienky na jej podanie, pretože žalobca si uplatnil náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia predčasne a žalovaný po predložení zdravotnej dokumentácie z obdobia bezprostredne po nehode okamžite predložil dokumentáciu znaleckej organizácii Forensic.sk, ktorá posúdila návrh bodového hodnotenia. Žalovaný po ustálení nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia znaleckou organizáciou vyplatil žalobcovi 19.699,50 €, čo predstavuje rozhodujúcu časť žalobou uplatneného nároku s tým, že zohľadnil spoluzavinenie žalobcu na nehode. S poukazom na uvedené žalovaný navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietne, pričom rozhodne o trovách konania tak, že žiadna sporová strana nemá na ich náhradu nárok, alebo, aby napadnuté výroky rozsudku zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

22. K odvolaniu žalobcu podal žalovaný vyjadrenie, kde zotrval na svojich tvrdeniach a stanoviskách. Naďalej považoval lekársky posudok A. H. za nesprávny, pričom žalobca bol procesne pasívny a nepredložil ani nenavrhol vykonanie iného dôkazu, ktorým by vyvrátil odborné vyjadrenie č. 345/2019 znaleckej organizácie Forensic.sk. Lekársky posudok vystavený A. H. neobsahoval relevantné zákonné náležitosti, nebol vystavený posudzujúcim lekárom a nie je zrejmé, z akej zdravotnej dokumentácie sa vychádzalo pri jeho spracovaní a neobsahuje ani informáciu o ustálení zdravotného stavu žalobcu. V súvislosti s uzavretím okamihu ustálenia zdravotného stavu, ktorý žalobca namieta, žalovaný uviedol, že toto ustálenie je otázkou odbornou a jediný, kto môže hodnotiť ustálenie zdravotného stavu je znalec, resp. posudzujúci lekár. Žalobca si sám svojvoľne stanovil okamih ustálenia zdravotného stavu bez akéhokoľvek relevantného podkladu a neunieslo v tomto smere dôkazné bremeno. Pre úplnosť žalovaná ešte uviedla, že súd prvej inštancie nechal do úvahy predložený list zo dňa 3.9.2019, ktorý bol predložený súdu na pojednávaní 12.5.2021, v ktorom žalovaný v stanovenej trojmesačnej lehote oznámil žalobcovi, že nebol preukázaný rozsah uplatneného nároku, a preto mu nemôže poskytnúť plnenie. Preto žalobcovi nemohol vzniknúť nárok na úroky z omeškania. List bol zaslaný žalobcovi poštou ako obyčajná zásielka bez doručienky. S poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo/129/2010 zo dňa 28.1.2011 a jeho závery žalovaný uviedol, že postačuje, aby zásielka sa dostala do dispozičnej sféry adresáta, a to aj v prípade, ak sa o nej adresát nedozvie. Žalovaný teda bez akýchkoľvek pochybností preukázal, že si splnil svoju nepeňažnú povinnosť stanovenú v § 11 ods. 6 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z.

23. K odvolaniu žalovaného podal písomné vyjadrenie žalobca, ktorý taktiež zotrval na svojich argumentoch a tvrdeniach, ktoré odzneli v konaní pred súdom prvej inštancie. Poukázal na to, že žalobca ako chodec prechádzajúci po prechode pre chodcov v nočných hodinách bol zrazený motorovým vozidlom a dôvodom nehody bola skutočnosť, že jeho vodič sa plne nevenoval vedeniu vozidla, za čo bol aj právoplatne odsúdený. V dôsledku nehody žalobca utrpel ťažký devastačný úraz. Písomným podaním zo dňa 30.5.2019 si žalobca uplatnil u žalovaného na základe zákona č. 381/2001 Z.z. právo na náhradu škody titulom ublíženia na zdraví a toto uplatnenie si žalovaný prevzal 4.6.2019. Uplatnil si právo na náhradu škody s titulom sťaženia spoločenského uplatnenia za psychické duševné následky a navrhol uzavrieť dohodu o vyrovnaní o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia. Písomným uplatnením zo dňa 30.5.2019 boli žalobcom uplatnené dva samostatné nároky, a to právo na náhradu škody s titulom sťaženia spoločenského uplatnenia, ktoré bolo preukázané lekárskeho posudkom podľa § 4 ods. 2 cit. zák. a právo na zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia, uplatnené podľa § 5 ods. 5 tohto zákona. Svoj nárok pritom preukázal zákonným spôsobom, a to lekárskeho posudkom, preto žalovaný ako poisťovateľ bol povinný v zmysle § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z.z. bez zbytočného odkladu začať prešetrovať potrebné skutočnosti, do troch mesiacov odo dňa oznámenia poškodeného o škodovej udalosti skončiť prešetrovanie a ako dlžník bol povinný konať aj v zmysle § 517 Občianskeho zákonníka, t.j. plniť riadne a včas. Žalovaný však porušil tieto povinnosti a tým vzniklo žalobcovi právo domáhať sa náhrady škody cestou súdu, a to podaním žaloby. Ustanovenie § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z.z. neustanovuje podmienku pre uplatnenie žaloby na súde, a to skončenie prešetrenia podľa tohto zákonného ustanovenia. Poškodený si môže uplatniť nárok bez ohľadu na prešetrovanie poisťovateľa, z ktorej mu vzniká nárok na náhradu škody. Žalovaný ani k návrhu na uzavretie dohody sa vôbec nevyjadril, čo vyplýva z listu žalovaného zo dňa 6.6.2019. Z ust. § 6 ods. 3 zákona č. 437/2004 Z.z. vyplýva, že poškodenému vzniká oprávnenie uplatniť si nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia na súde, ak sa podal návrh na uzatvorenie dohody podľa ods. 1 a do troch mesiacov, nie za tri mesiace od jeho podania, sa neuzatvorila takáto dohoda a neuspokojili sa nároky poškodeného. Naďalej popieral plnenie na základe vyjadrenia znaleckej organizácie Forensic.sk, pretože podkladom pre plnenie mal byť ním predložený znalecký posudok A. H.. Na svojich argumentoch zotrval aj pri uplatnenom práve na 50% zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia, ale aj v súvislosti s tvrdeným spoluzavinením žalobcu na nehode, ktoré tvrdenie prednáša žalovaný. Poukázal pritom aj na právny názor vyslovený v rozhodnutí Krajského súdu Košice č.k. 5Co/172/2019 zo dňa 8.10.2019, z ktorého vyplýva, že chodec sa môže pohybovať po ceste aj pod vplyvom alkoholu, pričom žalobca išiel po prechode pre chodcov, ale len vtedy, ak neohrozuje bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky, nesmie ohroziť alebo obmedziť cestnú premávku a nesmie svojím chovaním ohroziť seba samého, ani iného. Čo sa týka práva na úrok z omeškania, podľa žalobcu žalovaný si neplnil riadne a včas ani po vypracovaní odborného vyjadrenia znaleckej organizácie Forensic.sk svoje povinnosti, plnil v období

po vyše jedného roka, aj to len čiastočne, a preto ignoroval povinnosti uvedené v zákone č. 437/2004 Z.z. Čo sa týka trov konania žalobca uviedol, že pri rozhodovaní o ich náhrade je potrebné uviesť, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, lebo žalovaný neplnil riadne a včas, a tak námietka žalovaného nemá právne opodstatnenie. Poukázal pritom na právny názor vyslovený Krajským súdom v Prešove v rozhodnutí č.k. 12Co/21/2018 zo dňa 27.8.2019 s tým, že zásadu úspechu vo veci podľa § 255 CSP je treba uplatniť aj na konaniach, ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesný neúspech žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku a nemožno ho ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce a za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Žalobcu je preto potrebné považovať za plne procesne úspešného a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z toho procesného úspechu, závisela od úvahy súdu a znaleckého posudku.

24. Tak žalobca i žalovaný potom zasielali svoje písomné stanoviská, avšak vo svojej podstate boli len opakovaním ich tvrdení a argumentácií.

25. V priebehu odvolacieho konania žalovaný vzniesol námietku litispendencie vzhľadom k tomu, že na Okresnom súde Košice I je vedené konanie pod sp.zn. 25C/11/2018, pričom obe súdne konania, tak konanie Okresného súdu Košice I sp.zn. 42C/25/2019, ktoré v odvolacom konaní na Krajskom súde v Košiciach má sp.zn. 2Co/175/2011, ako aj uvedené konanie, prebiehajú medzi tými istými sporovými stranami a predmetom oboidvoch konaní je nárok na náhradu škody na zdraví žalobcu, kde právnym titulom je dopravná nehoda zo dňa 19.8.2016. V konaní sp.zn. 25C/11/2018 bola podaná žaloba 29.3.2018 (prvá žaloba) a žalobca si uplatnil nárok na náhradu škody pozostávajúci z bolestného, zo sťaženia spoločenského uplatnenia a zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia, pričom podkladom na vyčíslenie celkovej sumy bol lekársky posudok A. O.. Okrem iných poškodení zdravia uplatnil si žalobca v tomto konaní aj položku 253, ktorá bola ohodnotená počtom bodov 1000 a zvýšená o 100%, t.j. 2000 bodov. Žalobou zo dňa 20.8.2019 (druhá žaloba) si uplatnil žalobca voči žalovanému nárok na náhradu škody z ublíženia na zdraví, pozostávajúci zo sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 30.390 € s úrokom z omeškania a zo zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 15.195 €, t.j. 50% zvýšenie, táto suma je predmetom tohto konania a je odôvodnená výlučne položkou 253, hodnotenou v lekárskom posudku A. H., je teda zrejmé, že predmetom oboidvoch súdnych konaní je ten istý nárok žalobcu. V konaní 25C/11/2018 vzal žalobca podaním zo dňa 21.5.2020 čiastočne svoju žalobu späť, a to v časti sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 36.480 € (t.j. 2000 bodov x 18,24 €) a v časti zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia o 50% uplatneného podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. vo výške 18.240,20 €. K čiastočnému späťvzatiu prvej žaloby v tejto časti došlo až po podaní druhej žaloby (42C/25/2019). Poukazujúc na ust. § 145 ods. 2 CSP žalovaný tvrdí, že konanie sa končí až právoplatnosťou uznesenia o zastavení konania, a to primerane platí aj o zastavení časti konania po čiastočnom späťvzatií žaloby, teda o uplatnenom nároku žalobcu na náhradu škody (položka 253) nebolo rozhodnuté a tento nárok je predmetom súdneho konania v prvej žalobe. Podľa § 159 CSP teda začatie konania bráni tomu, aby v tom istom spore prebiehalo na súde iné konanie. Ide o neodstrániteľnú prekážku konania, nedostatok procesnej podmienky, a preto v zmysle § 161 ods. 2 konanie (o druhej žalobe) musí byť zastavené. Navyše, žalobca sám v čiastočnom späťvzatií prvej žaloby potvrdil, že predmetom konania sp.zn. 42C/25/2019, ako aj konania sp.zn. 25C/11/2018 Okresného súdu Košice I je nárok žalobcu na náhradu škody z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia vyjadrenej bodovým hodnotením rovnakej položky č. 253, t.j. totožný nárok. Vzhľadom na uvedené žalovaný požadoval, aby sa odvolací súd oboznámil so spisom Okresného súdu Košice I sp.zn. 25C/11/2018 a konanie zastavil a zaviazal žalobcu na náhradu trov konania.

26. K tomuto podaniu sa písomne vyjadril žalobca, z ktorého vyjadrenia je podstatné, že skutočne žalobou zo dňa 27.3.2018 bolo uplatnené právo na náhradu škody z titulu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia a zmenou návrhu zo dňa 14.8.2018 bolo uplatnené právo na náhradu škody v rozsahu ďalšom. Posudzujúci lekár A. O., B. z Národného rehabilitačného centra Kováčová celkove ohodnotil sťaženie spoločenského uplatnenia 5240 bodmi a položku 253 ohodnotil z toho 2000 bodmi. Pri určení výšky škody teda vychádzal z tohto celkového bodového hodnotenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia. Písomným podaním zo dňa 21.5.2020, ktoré bolo súdu doručené 22.5.2020, žalobca však v zmysle § 145 ods. 2 CSP zobral žalobu sčasti späť, a to ohľadne položky 253 v konaní o prvej žalobe a navrhol súdu, aby v tejto časti konanie zastavil. Po poskytnutí čiastočného plnenia

žalovaným zo dňa 23.11.2020 a zo dňa 27.11.2020 žalobca zobral aj z tejto časti žalobu späť. Poukázal na znenie ust. § 145 ods. 2 CSP z ktorého vyplýva, že o čiastočnom späťvzatií žaloby rozhodne súd v rozhodnutí vo veci samej. Žalobou zo dňa 19.8.2019 (v poradí druhou) si žalobca uplatnil po predchádzajúcom písomnom uplatnení nárok na náhradu škody s titulom sťaženia spoločenského uplatnenia a jeho zvýšenie, prevažne duševné poruchy zákonným spôsobom, a to lekárskeho posudkom vo výške 30.390 € a zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia 15.195 €. Uplatnil si teda svoj nárok relevantným a zákonným spôsobom. Aj keď uplatneniu zo dňa 30.5.2019 (druhá žaloba) predchádzalo uplatnenie práva na náhradu škody zo dňa 30.10.2017 (prvá žaloba), žalovaný v oboch sporoch mal znalosti o predmete sporu, napriek tomu námietku litispendencie neuplatnil. Žalovaný za škodu z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia za duševné poruchy dokonca poskytol v priebehu konania o druhej žalobe čiastočné plnenie vo výške 19.699,50 € a v tejto časti navrhol konanie zastaviť. Strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť tvrdenia dôkazné, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu. Žalovaný po začatí súdneho sporu do sp.zn. 42C/25/2019 poskytol písomné vyjadrenia, podával návrh na vykonanie dokazovania a bezdôvodný návrh na zastavenie konania ním podaný až 8.9.2022, v odvolacom konaní nie je možné chápať inak, ako účelové konanie so snahou o prieťah v súdnom konaní. Žalobca poukázal na to, že v konaní o prvej žalobe už predtým sčasti zobral ohľadne položky 253 svoju žalobu späť a skutočnosť, že o čiastočnom zastavení konania ešte nie je rozhodnuté, pretože nie je rozhodnuté vo veci samej, nemožno vykladať inak, len ako účelový návrh žalovaného zo snahy o prieťahy v súdnom konaní.

27. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd prejednal odvolania žalobcu i žalovaného ako podané včas oprávnenými osobami, preskúmal napadnuté výroky rozsudku aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a 380 ods. 1,2 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolania nie sú dôvodné. Výrok rozsudku, ktorým bolo čiastočne pre späťvzatie žaloby konanie zastavené nebol odvolaním napadnutý a nebol predmetom prieskumu odvolacím súdom.

28. Žalobca v odvolaní použil odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f/ a h/, žalovaný podľa písm. d/, f/, h/ CSP.

29. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d/ CSP dopadá na akékoľvek pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod ostatné odvolacie dôvody, avšak len za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Príkladom takejto vady môže byť nesprávne realizovaná manudukčná povinnosť súdu (a to tak v prípade, keď bola poskytnutá v užšom rozsahu, ako aj v prípade jej realizácie v širšom než zákonom predpokladanom rozsahu), pochybenia vo vykonanom dokazovaní (napr. vykonanie nezákonne získaného dôkazu bez splnenia predpokladu uvedeného v článku 16 ods. 2 CSP, alebo vypočutie relevantného svedka bez poučenia o práve odoprieť výpoveď), porušenie viazanosti súdu inými rozhodnutiami (§ 193 CSP) alebo posúdenie predbežnej otázky v rozpore s existujúcim rozhodnutím príslušného orgánu (§ 194 ods. 2).

30. Odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. f/ CSP je daný v prípade nesprávneho postupu súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov vykonaného dokazovania, teda v prípade, ak súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplynuli alebo neboli stranami sporu prednesené, prípadne nevyšli počas konania nijak inak najavo. Môže sa jednať aj o prípad, keď súd neprihliadol na skutočnosti, ktoré boli preukázané alebo vyšli počas konania najavo inak. O nesprávne skutkové zistenie môže ísť aj v prípade, ak dôjde k logickému rozporu v hodnotení dôkazov, t.j. skutočnosti, ktoré vyplynuli z prednesov strán alebo vyšli v konaní najavo inak súd vyhodnotil tak, že to vyvolávalo logický rozpor. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 ods. 1,2 CSP, alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 192, § 193 a § 205 CSP, pričom sa jedná o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke.

31. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ je naplnený v prípade keď na zistený skutkový stav súd neaplikoval príslušnú právnu normu, aplikoval nesprávnu normu, obsah správnej právnej normy nesprávne interpretoval alebo správne zvolenú a správne interpretovanú právnu normu nesprávne aplikoval.

32. Odvolací súd po preskúmaní napadnutých výrokov rozsudku a predchádzajúceho procesného postupu súdu v konaní z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a v rozsahu námietok sporových

strán vymedzených v podanom odvolaní dospel k záveru, že odvolania nie sú opodstatnené a uplatnené odvolacie dôvody nie sú preukázané. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre úplné zistenie skutkového stavu, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa zásad vyplývajúcich z ust. § 191 a nasl. CSP, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správne závery o právach a povinnostiach sporových strán, pričom rozsudok aj náležite odôvodnil a odvolací súd nezistil ani pochybenia v procesnom postupe súdu prvej inštancie porušujúce procesné práva strán alebo právo na spravodlivý proces, ani žiadnu z procesných väd konania, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Odvolacie námietky odvolateľov boli už predmetom dokazovania pred súdom prvej inštancie, ktorý sa s nimi dôsledne vysporiadal pri rozhodovaní v danej veci. Ani ďalšie skutočnosti uvedené v odvolaní neumožňujú odvolaciemu súdu prijať iné závery a nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého výroku rozsudku vo veci samej, preto ho odvolací súd ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

33. Podľa § 387 ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s dôvodmi napadnutého rozsudku, odkazuje na nich a na zdôraznenie správnosti rozsudku uvádza:

34. V prvom rade sa odvolací súd vyporiadal s námietkou litispendencie, ktorú v odvolacom konaní vzniesol žalovaný. Odvolací súd z pripojeného spisu Okresného súdu Košice I sp.zn. 25C/11/2018 mal preukázané, že skutočne žalobou zo dňa 29.3.2018 bol uplatnený nárok žalobcu voči žalovanému titulom dopravnej nehody, ktorá sa udiala dňa 19.8.2016 a okrem iného bol tam uplatnený aj nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia a jeho zvýšenie aj v súvislosti s položkou 253. Na č.l. 183 tohto spisu sa nachádza podanie žalobcu datované dňom 21.5.2020, ktoré v bode 4. a 5. sa dotýka aj hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia položkou 253 za duševné poruchy s tým, že vo vzťahu k tejto položke došlo k čiastočnému späťvzatiu žaloby s poukazom na to, že tieto psychické zdravotné ťažkosti sú predmetom osobitného konania na Okresnom súde Košice I pod sp.zn. 42C/25/2019 na základe uplatnenia po podaní lekárskeho posudku, vystaveného A. G. H.. Žalovaná strana s čiastočným späťvzatím žaloby ohľadne tejto položky v uvedenom konaní vyjadrila aj písomný súhlas, a to písomným podaním datovaným 22.4.2021, ktorý sa nachádza na č.l. 242 tohto súdneho spisu.

35. V konaní Okresného súdu Košice I sp. zn. 25C/11/2018 žalobca ohľadne položky 253 vzal svoju žalobu späť. V zmysle § 144 a § 145 ods. 2 CSP účinky späťvzatia žaloby nastávajú jeho doručením súdu. Žalobca späťvzatie žaloby nemôže následne odvolať, ani iným spôsobom negovať jeho právne následky. Prejavenu vôľu žalobcu musí súd rešpektovať, tak je tomu aj v tomto prípade, pretože žalovaný s uvedeným čiastočným späťvzatím žaloby vyjadril svoj súhlas. Skutočnosť, že o čiastočnom späťvzati žaloby rozhodne súd až v rozhodnutí vo veci samej nemôže vyhodnotiť odvolací súd tak prísne formalisticky, že je tu prekážka začatej veci. Odvolací súd teda konštatuje, že v súlade so špecifikami posudzovanej veci nie je prekážka litispendencie.

36. Pokiaľ žalobca namietal, že súd prvej inštancie vzal za podklad pre svoje rozhodnutie posudok organizácie Forensic a nie znalecký posudok A. H., odvolací súd vyslovuje rovnaký názor ako súd prvej inštancie. Znalecký posudok A. H. neobsahoval predpísané náležitosti a nevyplývalo z neho, akými zdravotnými záznamami táto znalkyňa disponovala pri stanovení bodového hodnotenia a jeho navýšenia. Tiež námietky ohľadne ustálenia zdravotného stavu už správne vyhodnocoval súd prvej inštancie, t.j. žalobca v konaní nepreukázal, že k ustáleniu zdravotného stavu došlo až v roku 2019. Tiež navýšenie 10% za zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia, ako to v napadnutom rozsudku uzavrel súd považuje odvolací súd za primerané, dôsledne odôvodnené a nemá potrebu k tomuto odôvodneniu nič dodávať. V súvislosti s formálnou chybou pri priznaných úrokoch z omeškania odvolací súd pri potvrdení rozsudku chýbajúci údaj doplnil, keďže jednoznačne vyplýval aj z odôvodnenia rozsudku v tejto časti.

37. Pri posudzovaní dôvodnosti odvolacích námietok žalovaného odvolací súd súhlasí s názorom súdu prvej inštancie (ale aj s argumentáciou žalobcu), že žalobca svoj nárok preukázal zákonným spôsobom, a to lekárskeho posudkom, preto žalovaný ako poisťovateľ bol povinný v zmysle § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z.z. bez zbytočného odkladu začať prešetrovať potrebné skutočnosti, do troch mesiacov odo dňa oznámenia poškodeného o škodovej udalosti skončiť prešetrovanie a ako dlžník bol povinný konať

aj v zmysle § 517 Občianskeho zákonníka, t.j. plniť riadne a včas. Ustanovenie § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z.z. neustanovuje ako podmienku pre uplatnenie žaloby na súde skončenie prešetrenia podľa tohto zákonného ustanovenia. Z ust. § 6 ods. 3 zákona č. 437/2004 Z.z. vyplýva, že poškodenému vzniká oprávnenie uplatniť si nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia na súde, ak sa podal návrh na uzatvorenie dohody podľa ods. 1 a do troch mesiacov, nie za tri mesiace od jeho podania, sa neuzatvorila takáto dohoda a neuspokojili sa nároky poškodeného.

38. Ani odvolací súd nevzhladol dôvod vysloviť v tomto prípade spoluzavinenie žalobcu na nehode, ktoré žiadal žalovaný. Žalobca ako chodec sa mohol pohybovať po ceste aj pod vplyvom alkoholu, to však ešte neznamená, že už samotná táto skutočnosť bez ďalšieho je dôvodom na vyslovenie spoluzavinenia na nehode, ktoré vôbec preukázané nebolo.

39. Tiež výrok rozhodnutia súdu prvej inštancie o trovách konania je správne a zákonné a dôsledne odôvodnené.

40. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd napadnuté výroky rozsudku súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil.

41. O nároku na náhradu trov konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1,2 CSP v spojení s § 255 ods. 1, § 256 ods. 1 CSP. Žalobca ani žalovaný neboli v odvolacom konaní úspešní, preto náhrada trov odvolacieho konania nebola žiadnej zo strán priznaná.

42. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).